

**До
Петиционната комисия
на Германския Бундестаг
пл. "Плац дер републик" № 1**

11011 Берлин

**Петиция за съобразено с културното многообразие психотерапевтично
обслужване на хора от имигрантски произход на матерния им език**

Молбата към петиционната комисия е да отправи препоръка към германския Бундестаг относно взимането на решение за промяна на Социалния кодекс в следната насока: в Германия в свойството ѝ на имигрантска страна да бъдат въведени психотерапии на матерния език като социална придобивка и особено като стандартно здравно обслужване в системата на здравно осигуряване, както и да бъдат привлечени психотерапевти (PP), които съблюдават културното многообразие (по отношение на различията в пола, в матерния език и т.н.).

Исканията в детайл:

1. Психотерапии за възрастни, юноши и деца, съобразени с културното многообразие (относно различията в пола, в матерния език и т.н.) да бъдат включени в каталога на обслужване на здравната система.
2. Да се създадат структурни условия за приложението на гласуваните от федералното правителство "Основни параметри за повишаване и признаване на придобитите в чужбина професионални квалификации и дипломи за образование по професия" с цел да се постигне по-ускорена процедура на признаване на придобитите в страната по произход дипломи за висше образование и дипломи за образование по професия, както и на придобития професионален опит. При необходимост трябва да се предоставят възможности за участие в мерки за приравняване на квалификацията с цел получаване на апробация.
3. В процеса на издаването на разрешения за откриване на кабинет компетентните комисии трябва да допускат в съответствие с необходимостта по места психотерапевти, които да владеят респективно матерния език. По този начин може да се осигури обслужването на пациентите, нуждаещи се от психотерапия на матерния им език.
4. В случай, че няма на разположение психотерапевт, който да владее матерния език и да прилага практика, съобразена с културното многообразие, здравните каси трябва да се задължат да финансират съответен превод от страна на специално обучени професионални преводачи с цел да бъде изпълнена общественорправната поръчка за обслужване спрямо здравно застрахования.
5. Допълнително към горепосоченото се издига следното искане: за изследователски проекти по поръчка, като целта е да се съберат научно обосновани данни
- относно душевното здраве на хора от имигрантски произход и тяхното лечение,
- относно броя, квалификациите и държавите, от които произхождат живеещите в Германия психотерапевти,

- относно последствията от липсата на съобразени с културното многообразие психотерапии за душевното здраве на имигрантите.

Обосновка

Експерти, професионални камари на психотерапевтите в различните федерални провинции, служби на обществената здравна система, най-различни специализирани дружества и пр. установяват, че във Федерална република Германия не е гарантирано в достатъчна степен здравното обслужване на хора от имигрантски произход и със статут на бежанци по отношение на психотерапия с доказано качество, по смисъла на който тя беше издигната като искане от авторите на дванадесетте Зоненбергски директиви (*Sonnenberger Leitlinien*) от 2002¹ г. Особено социално слаби и във финансово отношение оцетени деца и възрастни от имигрантски произход и със статут на бежанци са засегнати от липсата на горепосочените психотерапии. Принципно за тях не се предлага никаква или респ. най-много такава психотерапия, която е абсолютно незадоволителна по отношение на съблюдаването на културното многообразие и на диференцирането между половете.² Особено силно засегнати от липсата на подходящи психотерапии са също така имигрантки, преживели упражнено върху тях насилие, тъй като в техния случай обикновено е абсолютно задължително провеждането на психотерапия на матерния език от психотерапевт-жена. В това отношение обаче най-често липсва или поне няма достатъчно предлагане, отговарящо на тези изисквания. Освен това липсват "сигурни" възможности за психотерапия и за имигрантки, живеещи без документи във Федерална република Германия, респ. жени, чието производство за предоставяне на убежище все още не е приключило. Съгласно доклада на Европейската комисия от 26.11.2007 г. в тази връзка ситуацията в Германия е в противоречие с действащото право на Европейския съюз. Съгласно европейското право страните, които приемат бежанците – по тази сила и Федерална република Германия – са задължени да поемат лечението³ на лица, които особено много се нуждаят от защита⁴ / ⁵. А съгл. европейското право "особено нуждаещи се от защита" са лицата "...претърпели изтезание, изнасилване или други тежки форми на психическо, физическо или сексуално насилие".³ / ⁶

¹ Machleidt, W., Die 12 Sonnenberger Leitlinien zur psychiatrisch-psychotherapeutischen Versorgung von MigrantInnen in Deutschland. Der Nervenarzt 2002, 73: 1208-1209 и (*Махлайдт, В., 12-те Зоненбергски директиви за психиатрично-психотерапевтично обслужване на имигранти в Германия. Неврологът 2002, 73: 1208-1209 и – Бел. на пр.*)

http://www.migration-boell.de/web/integration/47_2105.asp

² виж: Berliner Erklärung: Zur Notlage bei der psychologischen und psychotherapeutischen Versorgung von Menschen mit Migrations- und Fluchthintergrund, (*Берлинска декларация: относно затрудненото положение във връзка с психологичното и психотерапевтичното здравно обслужване на хора от имигрантски произход и със статут на бежанци – Бел. на пр.*)

http://www.berlin.de/imperia/md/content/batempelhofschoneberg/abtgesstadtqm/ges/planleit/berliner_erklaerung_migration_pdf.pdf

³ EU-Richtlinie zur „Festlegung von Mindestnormen für die Aufnahme von Flüchtlingen“ 2003/9/EG Art. 20 (*Директива на ЕС относно "Определяне на минимални норми за приемането на бежанци" 2003/9/EG чл. 20 – Бел. на пр.*)

⁴ 2003/9/EG vom 27.10.2003, Amtsblatt der Europäischen Kommission 2003 L 31 (2003/9/EG от 27.10.2003, *Официален вестник на Европейската комисия 2003 L 31 – Бел. на пр.*)

⁵ 2004/83/EG vom 29.04.2004, Amtsblatt der Europäischen Kommission 2004 L 304 (2004/83/EG от 29.04.2004, *Официален вестник на Европейската комисия 2004 L 304 – Бел. на пр.*)

⁶ Thüringer Erklärung: Sicherung der Rehabilitation von besonders schutzbedürftigen Flüchtlingen. Baff, IPPNW, Bundesärztekammer, DTPPP, DeGPT, Diakonie, Pro Asyl etc. (*Тюрингиска декларация: гарантиране на*

Поради ограниченото предлагане (*на назованите психотерапии – Бел. на пр.*) се стига до дълъг период на чакане, а често - и до отказ. (Служителки от турскоезични институции в Берлин споделят, че по правило трябва да се чака две години.)

Неадекватно психотерапевтично обслужване може да доведе до хронифициране, което да натоварва в значителна степен не само болния, но и цялото семейство и особено децата, както и да доведе до разходи за здравната система, които биха могли да бъдат избегнати.

От една страна в Германия съществува ограничено предлагане, от друга страна обаче има психотерапевти от най-различен произход, които биха били в състояние да провеждат терапия, основаваща се на съблюдаването на културното многообразие и на диференцирането между половете. Много от тях обаче по различни причини (например високите бариери в случай, че лицето не произхожда от държава-членка на ЕС) досега не са имали възможност да им бъдат признати придобитите в техните страни дипломи за висше образование и дипломи за образование по професия, както и да им бъде признат професионалният опит и да получат апробация. По същия начин много психотерапевти с апробация от имигрантски произход полагат поради съществуващите общи ограничения в издаването на разрешения години наред напразни усилия, за да бъдат интегрирани в системата за обслужване на здравните каси (*разрешение за откриване на кабинет – Бел.на пр.*). Въпреки специфичните си квалификации, на основата на които те биха били в състояние да осигурят на матерния език психотерапия, съобразена с културното многообразие, тези психотерапевти не се допускат, като се изтъква, че съществува презадоволяване. Като резултат от всичко това в Германия съществува значителна необходимост от психотерапевтично лечение на матерния език. С цел да се получат точни данни в рамките на едно научно изследване е неотложно да се установи действителната необходимост от психотерапия на матерния език, която да съблюдава културното многообразие и диференцирането между половете, както и броя, квалификациите и произхода на психотерапевтите, живеещи в Германия, при което не е допустимо това да доведе до забавяне в изготвянето на план за действие.

Правни аспекти:

Въпреки че европейската имигрантска политика, германския закон за имигрантите и политиката на интеркултурното отваряне във връзка със здравната система във Федерална република Германия оформя рамката за уредена от закона имигрантска политика, от страна на Федералния съд по социалноправни дела се отхвърлят исканията на имигрантите, които не владеят (или поне не в достатъчна степен) немския език, спрямо техните здравни каси и предлагането на особени езикови познания (*от страна на психотерапевтите – Бел. на пр.*) като част от здравното обслужване с аргумента, че официалният език на институциите и на съдилищата в Германия е немският език. Тази аргументация не е убедителна поради самия факт, че в социалното право официалният език е релевантен само за административните процедури, но не и за връзката пациенти - терапевти. Изложението в тази връзка от

реабилитацията за бежанци, които се нуждаят от особена защита. Баф, IPPNW, Федерална камара на лекарите, DTPPP, DeGPT, Diakonie, Pro Asyl и т.н. – Бел. на пр.)

http://www.baff-zentren.org/index.php?option=com_content&view=article&id=59:eu-richtlinien&catid=46:eu-richtlinien&Itemid=66 und: www.refugio-vs.de/downloads/files/32/BAfF_Thüringer_Erklärung.pdf

Федералния съд по социалноправни дела аргумент, който гласи, че езиковите познания (*на психотерапевта – Бел. на пр.*) са допълнителна услуга в рамките на лечението, пренебрегва факта, че в психотерапията комуникацията не е нещо второстепенно, а *основна предпоставка*, т.е. представлява нещо първостепенно за лечението. В този смисъл една психотерапия, която се провежда на немски език, не отговаря на юридически обоснованото право на плащащи своята застрахователна вноска застраховани лица, които не владеят немския език или имат слаби езикови познания. И тази група от лица има право на здравно обслужване съгласно най-новите постижения на науката, което конкретно означава, че в зависимост от необходимостта тези лица трябва да получат психотерапия на матерния език, която да съблюдава културното многообразие и да диференцира между половете.

Наистина, основателен е аргументът на Федералния съд по социалноправни дела да не приема като общовалидно правилото, че само лечението чрез психотерапия на съответния матерен език има смисъл, тъй като много хора от имигрантски произход са интегрирани в Германия, както в културно, така и в езиково отношение. Особено при следните групи от хора обаче езиковите познания често са значително ограничени, което може да доведе до невъзможност за лечение чрез психотерапия на немски:

- по-възрастни имигранти, които не са посещавали езиково училище в миналото и междуременно са доста по-възрастни от 60 години,
- пациенти, които едва от кратко време пребивават в Германия и все още не владеят езика,
- пациенти с клинични разстройства: депресия, психоза, зависимост, деменции, пост-травматични разстройства.

В случая на последната назована група - на страдащите от психично разстройство група от хора - основен симптом е нарушената концентрация и ограничената когнитивна способност. Тези пациенти с нарушена концентрация и когнитивност в особено голяма степен са зависими от това, предписаното медицинско лечение чрез психотерапия да може да се проведе на матерния им език.

Относно въпроса дали необходимостта от чуждоезична психотерапия обосновава правото за оправомощаване или за получаване на разрешение (*за откриване на кабинет – Бел. на пр.*) в случаи на особена необходимост отчасти дори съществуват положителни примери. Въпреки това преобладава съдебната практика, която отхвърля такова искане. В тази връзка съществуват няколко решения на Федералния съд по социалноправни дела и около дузина съдебни решения на по-долни инстанции.

Г-жа Проф. Д-р Улрике Дави от Университета в Билефелд прави критичен анализ на възраженията, изложени повторно в съдебното решение на Федералния съд по социалноправни дела от 2008⁷ г. против оправомощаването на една психотерапевтка. Тя стига до заключението, че нито един от изложените от Федералния съд по социалноправни дела аргументи против оправомощаването за терапия на матерния език не е убедителен и прави в този смисъл следния извод: „В настоящето съдебно решение Федералният съд по социалноправни дела е взел решение, че липсващи езикови познания по немски от страна на здравно застрахования или допълнителни езикови познания от страната на изпълнителя на здравното обслужване нямат значение в здравното осигурително право. Съдът не е назвал убедителни причини.

⁷ 6. Senats des BSG vom 6.2.08 – В 6 КА 40/06 F (6-та колегия на Федералния съд по социалноправни дела от 6.2.08 г.– В 6 КА 40/06 F - Бел. на пр.)

Съгл. чл. 2, ал. 1 от SGB (*Социалния кодекс*) V – това е решаващият критерий – въпросът все още е нерешен.“⁸

Цел на настоящата петиция е да бъде постигнато задоволително съобразено с културното многообразие и различията между половете психотерапевтично обслужване на хора от имигрантски произход на матерния им език, респ. да се ускори процеса на осигуряване (*на назованото обслужване – Бел. на пр.*).

⁸ „Erforderlichkeit ausländischer Sprachkenntnisse eines Psychotherapeuten für eine Ermächtigung – Gewährleistung der Verständigung in nichtdeutscher Muttersprache als Leistung der GKV“, in Die Sozialgerichtsbarkeit 2009, 296 – 298 (*„Необходимост от познания по чужд език за оправомощаване – гаранция за разбирането на език, различен от немския, като услуга на държавната здравна застраховка“*, в: *Социалната съдебна юрисдикция 2009*, 296 – 298 – Бел. на пр.)